

SZÜTS ISTVÁN GERGELY

BUDAPEST- BALATON

*FEJLESZTÉSEK, KAPCSOLATOK ÉS
ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS
A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTT*

BUDAPEST

- Fővárosi szerepkör
- 1918 után megváltozik a Balaton szerepe, megítélése
  - Elveszített üdülőhelyek, beszűkült lehetőségek
  - Turizmus terjedése
  - Nemzetgazdasági szempontok
  - Balaton kultusz

BUDAPEST-BALATON

- Magán és banki tőke szerepe
  - 1920-as évek magán (tisztviselői, középosztály nyaralópítései) parcellázás, Katolikus Alap
  - 1930-as évek banki érdekeltségek (szállók, üdülőtelepek)
- Léptékváltás
  - 1921 – 1960 nyaraló állt a partmenti térségben
  - 1927- 3236
  - 1937- 6828
  - 1941 – 8000
  - Budapest fürdői mégis konkurenciát jelentenek
- Megváltozott szabadidős szokások, urbanizációs igények, infrastruktúra

HELYI ÉS FŐVÁROSI BEFOLYÁS 1918 ELŐTT

- 1918 vármegyei elit, földbirtokosok szerepe
  - Pl. Óvári Ferenc Almádi, - Szaploncay Manó Fonyód, Széchenyi Imre Földvár.
- **1882 Balaton Egylet (1904-ben beolvadt a Balatoni Szövetségbe)** földbirtokosok mellett helyi elit. Pl. Galsovics Aladár füredi lelkész, Csepelyi Károly ügyész, Lévai Imre veszprémi gimnáziumi igazgató, Huray István orvos
- **1904 – Balatoni Szövetség** Széchenyi Imre tb. elnök, Bélaváry-Burkhard Konrád elnök, Széchenyi Viktor, Óváry Ferenc, Szűcs Béla alelnökök. tagok: Gaál Gaszton, Tallián Béla, Hunyady József, Márffy Emil, Szaplonczay Manó, Szupits Dezső, Halbik Ciprian, Lóczy Lajos

HELYI, FŐVÁROSI ÉS ÁLLAMI SZEREPKÖR

- **1916-1929. Balatoni Kormánybiztosság.**
  - Balás Béla Zala vm. főispánja 1916-1918, Kvassay Jenő földművelésügyi államtitkár 1918-1919, 1920-1928 Spur István
- **1930-1948. Balatoni Intéző Bizottság**
  - Körmendy-Ékes Lajos főispán,
  - 1932-től Tormay Géza államtitkár, 1939-1943 Pöltzel Jenő miniszteri tanácsos, 1944-1945 Kultsár István, Mihályffy Antal minisztériumi tanácsos 1945-
  - Centralizáció, a lobbis iránya – Közérdek a már meglévő és sikeres fürdőhelyek fejlesztése – helyi érdekek háttérbe szorul
  - Közös program: Balatoni Szállodaépítő Rt. – Spur István

(BUDAPESTI) FÜRDŐEGYESÜLETEK SZEREPE

- 1920-as évektől számuk, szerepük megnő
- Fürdőegyesületek létrehozói, szerepei
  - Érdekvédelem, lobbizás, kártérítések
  - urbanizáció, az otthon újra teremtése
  - Nyitás a helyi lakosság felé: Fonyód-Sándortelep, 1937.

FŐVÁROSI ÉRDEKKÖZÖSSÉGEK

- Balatoni Szálloda és Penziótulajdonosok Egyesülete, 1935
Oláh-Gyárfás Mihály elnök (filmgyári igazgató – Lelle, Balatoni útmutató).
- Balatoni Villatulajdonosok Társasága
  - 1928, 1931. (Ripka Ferenc, Tóth Lajos)

BANKI ÉRDEKELTSÉGEK

- Hazai és külföldi tőke szerepe, hitelezés kérdése
  - Cséplő Ernő 1928.
  - Fejlesztési irányok: kaszinók?
- 1920 előtt Takarékpénztárak: (Tapolca)
- 1917 után Rt. alapítások, 1920.
- Három nagy bank:
- **Angol-Magyar Bank Rt.** (Balatonmenti fürdők Rt.; Balatoni Jachtépítő Rt., IBUSZ) – Zamárdiban villatalep és 7 km partszakasza)
- **Magyar Általános Hitelbank Rt.** (Balatoni Hajózási Rt.; Balatonmelléki Takarékpénztár Rt.; Haltenyésztő Rt. 1927-ben került Magyar-Olasz Bank Rt. –től, Balatonvidéki Villamosművek Rt.)
- **Magyar-Olasz Bank Rt.** (Balatoni gyógyfürdők és nagyszállók rt., Balatontavi Gőzhajózási Rt.
- **Parcellázás:** Magyar-Hollandi Bank Rt. (Szárszó, Siófok)

LOBBI ÉS ÉRDEKELTSÉG

- **Balatoni gyógyfürdők és nagyszállók Rt.**
- Alapítás: 1917. (Magyar Országos Bank Rt. 1920-ban beolvadt a Magyar-Olasz Bank Rt.-be. Egyéb balatoni érdekeltségek, kötődések: Balatontavi Gőzhajózási Rt, Magyar-Hollandi Bank Rt.)
  - Igazgatóság: dr. Bélaváry-Burchard Rezső, Egyedi Lajos, nagyvállalkozó, szeszipar, Fábry Samu, bankár, Herzog Ignác, bankár, Kuffler Vilmos, üzletember, báró Radvánszky Antal, Stein Ármin, bankigazgató, Urbán Adolf, GYOSZ, Dobránszky Béla, kormányfőtanácsos-Földvár fürdő, kaáli Nagy Dezső, mérnök, Salamon Andor, bankár
- **Kötődések erősítése**
  - 1935. I. Balatoni Banksport Hét
  - Reklámok (pl: Balaton-Veszprém-Bakony propaganda nagybizottság)

BUDAPESTI KÖTŐDÉS ÉS HÁLÓZAT

- **Bárczy István** volt főpolgármester, majd országgyűlési képviselő (Balatonfüredi Gyógyfürdő és Forrásvíz Vállalat, Keszthelyi Szanatórium és Gyógyfürdő Rt-t,
- **Kötődés:**
- **Bélaváry- Burchard** család (Siófok)
- **Iklódy-Szabó** család (Alsóörs)

